

ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทย
Problems of Court Hearing Involved Forensic Evidences in Trial of Thai Court

วรวิทย์ ไชยตา¹

คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
99 หมู่ 18 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121, ประเทศไทย
อีเมลติดต่อ: worawitcht@gmail.com

Worawit Chaiyata²

Faculty of Allied Health Science, Thammasat University, Rangsit Campus
99 Moo 18 Phaholyothin Road, Khlongluang, Pathumthani 12121, Thailand
Email: worawitcht@gmail.com

ถวัลย์ ฤกษ์งาม³

คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
140 หมู่ 4 ถนนติวานนท์ ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี 12000, ประเทศไทย
อีเมลติดต่อ: thaval9@yahoo.com

Thaval Rerksngarm⁴

Faculty of Allied Health Science, Pathumthani University
140 Moo 4 Tiwanon Road, Ban Klang, Mueang, Pathumthani 12000, Thailand
Email: thaval9@yahoo.com

Received: April 4, 2023 Revised: June 15, 2023 Accepted: June 23, 2023

¹ นักวิจัยอิสระด้านนิติวิทยาศาสตร์และกระบวนการยุติธรรม.

² Independent Researcher in Forensic Science and Justice.

³ รองศาสตราจารย์, อาจารย์.

⁴ Assistant Professor, Lecturer.

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีของศาลในประเทศไทย โดยได้มีการนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เข้ามารับฟังประกอบการพิจารณาเพื่อพิพากษาคดี ซึ่งยังมีปัญหาและอุปสรรคในการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อพิจารณาคดี มีการศึกษาวิจัยใช้วิธีแบบผสมผสาน โดยข้อมูลถูกรวบรวมและใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามในกลุ่มตัวอย่างผู้พิพากษาศาลยุติธรรม จำนวน 225 ราย และนำเสนอด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงสถิติเชิงพรรณนา

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุการทำงานส่วนใหญ่ในช่วงอายุมากกว่า 10 ปี จำนวน 115 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 51.11 มีประสบการณ์ใช้พยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อประกอบการพิจารณาคดี จำนวน 223 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 99.11 คดีอาญา จำนวน 104 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 46.22 คดีแพ่ง จำนวน 12 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 5.33 ทั้งคดีอาญาและคดีแพ่ง คดีอาญา จำนวน 109 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 48.45 การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทยที่ไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง ตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 5 อันดับแรก ดังนี้ คือ 1) การแปลค่าและรายงานผลการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาจากทฤษฎี หรือเทคนิคที่ไม่สามารถทดสอบได้ (Testable Theory of Technique) ไม่มีความสมเหตุสมผล ไม่มีข้อมูลอ้างอิงที่เพียงพอ 2) ผู้ตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่มีความน่าเชื่อถือ ขาดคุณสมบัติและความไม่เป็นกลางของผู้ตรวจพิสูจน์ 3) การดำเนินการไม่เป็นไปตามขั้นตอน และมีอุปสรรคในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ไม่ได้มาตรฐานและไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป 4) พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่สัมพันธ์กับคดี และ 5) พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่เกิดขึ้นและได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายตามลำดับ ดังนั้น เพื่อให้การรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีมีน้ำหนักในการรับฟังควรมีขั้นตอนดังนี้ ประการแรก พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ต้องเกี่ยวข้องกับประเด็นโดยตรงแห่งคดี มีความสัมพันธ์หรือสอดคล้อง และต้องมีความเพียงพอกับคดี มีการใช้อุปกรณ์การตรวจพิสูจน์ที่ถูกต้องแม่นยำ ได้รับการรับรองจากองค์กรหรือหน่วยงานที่กำหนดมาตรฐานนั้น หรือที่สากลยอมรับเป็นการทั่วไป ประการที่สอง การแปลค่าและรายงานผล ต้องมีข้อมูลอ้างอิงที่เพียงพอสมเหตุสมผลตามหลักการทางวิทยาศาสตร์

คำสำคัญ: การรับฟังพยานหลักฐาน; หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์; การพิจารณาคดีในศาลไทย

Abstract

The court process in Thailand sees the use of forensic evidence in hearings. Thus, this mixed-approach study aimed to examine problems pertaining to admission of forensic evidence for case consideration. The data was collected from 225 Court of Justice Thailand judges and presented as descriptive statistics. Most of the sampled judges had worked for more than 10 years (115, 51.11%), had experience in utilization of forensic evidence (223, 99.11%) in criminal cases (104, 46.22%), civil cases (12, 5.33%) or both (109, 48.45%).

Usually, forensic evidence in the Thai court had minimal weight due to five reasons 1) Lack of testable theory of technique, consistency and reference in interpretation and reporting; 2) The forensic evidence had no reliability, qualification or impartiality; 3) The procedure was not adhered to, and the tools were not of international reputation; 4) Lack of relationship between the forensic evidence and the case; and 5) Illegal acquisition of forensic evidence, respectively. Therefore, in order to listen to forensic evidence at the trial, the weight of the hearing should be following steps: First of all, forensic evidence must directly relate to the issue of the case, be relevant or consistent, and must be sufficient to the case. Accurate verification equipment is used that is certified by an organization or agency that sets that standard or is generally accepted by international standards. Second, the interpretation and reporting must have sufficient reference information is reasonable according to scientific principles.

Keywords: Evidences Hearing; Forensic Evidences; Trial in Thai courts

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นการรับฟังในประเด็นปัญหาข้อเท็จจริง ผู้พิพากษา มีอำนาจเต็มที่ในอันที่จะวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานที่คู่ความนำสืบนั้นจะเกี่ยวกับประเด็นและเป็นอันเพียงพอ ให้เชื่อเป็นยุติแล้วพิพากษาคดีไปตามนั้น การพิจารณาคดีของศาลโดยนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ มาพิสูจน์ความจริง ศาลมีข้อพิจารณาเกี่ยวกับน้ำหนักการรับฟังเป็นพยานในคดีหลายประการ เช่น ความเพียงพอ ของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์⁵ การได้พยานหลักฐานมาโดยมิชอบ หรือความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ยังไม่เป็นข้อยุติ เป็นต้น ทั้งนี้ ถ้าข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง ยังไม่อาจที่จะพิสูจน์ได้ด้วยความรู้หรือกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แล้ว ผู้พิพากษาก็ไม่อาจตัดสินคดีโดยความรู้ ของตนเองแต่เพียงอย่างเดียว⁶ จากปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการรับฟังพยานหลักฐาน ทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทย เพื่อให้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เข้าสู่ในชั้นศาลเป็น พยานหลักฐานที่มีคุณค่าและรับฟังได้ (Admissible Evidence) ทั้งนี้ เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำในทางปฏิบัติ และเพื่อรองรับต่อการกระทำความผิดต่อกฎหมายที่มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

⁵ พนักงงานอัยการจังหวัดสมุทรสาคร และ ดาว ชะงัก กับ จี๊ด ชาวไร่อ้อย, คำพิพากษาที่ 3396 (ศาลฎีกา 2528).

⁶ O'Brien E., Daeid N. Nic and Black S., "Science in the Court: Pitfall, Challenges and Solution," last modified May 11, 2015, accessed January 19, 2023, <https://www.royalsocietypublishing.org/doi/pdf/10.1098/rstb.2015.0062/>

1.2 วัตถุประสงค์

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดี

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทยซึ่งปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทย ในการศึกษานี้ ได้จากข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่ข้อมูลแบบสอบถามปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทย โดยให้ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมในประเทศไทยเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ที่มีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา คำพิพากษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยทำการศึกษาจากการใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาจากผู้พิพากษาศาลยุติธรรมในประเทศไทยโดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้เขียนได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาค้นคว้าประเด็นปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาล โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสาร วิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารราชการ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง บทความ จากวารสาร รวมทั้งคำพิพากษา เป็นต้น ซึ่งได้ประเด็นปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทย จำนวน 11 ประเด็น ดังนี้

- 1) พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่เกิดขึ้นและได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- 2) การได้มาของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่ปฏิบัติตามวิธีการขั้นตอนการตรวจเก็บ การครอบครองพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ⁷
- 3) ความไม่เพียงพอของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดี⁸
- 4) พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่สัมพันธ์กับคดี⁹

⁷ ศรีนัยภัทร เสี่ยงสูง และกมล สุปรียสุนทร, “การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาของประเทศไทย: กรณีศึกษาพยานหลักฐานทางชีววิทยาตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกา,” การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 53, กรุงเทพฯ, 3-6 กุมภาพันธ์ 2558, 753.

⁸ สรัญญา อัทธยานุพงศ์, “การใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากคำพิพากษาศาลฎีกาในการพิจารณาความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง: ความผิดเกี่ยวกับเงินตราและเอกสาร,” วารสารวิชาการอาชีวศึกษาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ 8, ฉ. 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2565): 76.

⁹ พนักงานอัยการจังหวัดนครราชสีมา กับ ชำนาญ วงษ์ด้วง และพวก, คำพิพากษาที่ 620 (ศาลฎีกา 2561).

5) พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในด้านนั้น ๆ ยังไม่เป็นที่ยอมรับเป็นการทั่วไป (General Acceptance)

6) หลักการ ทฤษฎี หรือความเห็นทางวิชาการ (Technical or Academic) เกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีการอ้างอิงเป็นพยานยังไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ปฏิบัติงานทั่วไป

7) การดำเนินการไม่เป็นไปตามขั้นตอนและมีอุปสรรคในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ไม่ได้มาตรฐานและไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

8) การแปลค่าและรายงานผลการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาจากทฤษฎีหรือเทคนิคที่ไม่สามารถทดสอบได้ (Testable Theory of Technique) ไม่มีความสมเหตุสมผล ไม่มีข้อมูลอ้างอิงที่เพียงพอ¹⁰

9) ผู้ตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่มีความน่าเชื่อถือขาดคุณสมบัติ และความไม่เป็นกลางของผู้ตรวจพิสูจน์¹¹

10) การนำเสนอพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวนหรือพยานผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลอ้างอิงที่ไม่เพียงพอ

11) พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่สอดคล้องกับคำเบิกความของพยานหลักฐาน¹²

1.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทำวิจัยศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการนำประเด็นปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทย จำนวน 11 ประเด็น มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และเก็บรวบรวมข้อมูลความเห็นโดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.838 แบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุการทำงาน ประสบการณ์การใช้พยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อประกอบการพิจารณาคดี การนำพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิจารณาคดี และ 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดี จำนวน 11 ประเด็น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้พิพากษาศาลยุติธรรมที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลยุติธรรมในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมที่ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการและยินยอมให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 225 ท่าน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ จำนวน 223 ชุด ส่วนแบบสอบถามอีกจำนวน 2 ชุด ไม่ได้นำมาวิเคราะห์เนื่องจาก

¹⁰ ศิริรัตน์ ชันแก้ว และวรัชชี วิชชวานิชย์, “การรับฟังและการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากคำพิพากษาศาลฎีกา,” *วารสารวิชาการอาชญวิทยาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ* 6, ฉ. 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563): 115.

¹¹ สำนักงานศาลยุติธรรม, *การพัฒนาแนวทางการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ความจริงในคดี* (รายงานการวิจัย) (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2559), 263.

¹² สารัตน์ ถ้วนดี และสุกษต์ สืบพงษ์ศิริ, “การใช้พยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีความผิดเกี่ยวกับร่างกายและชีวิต,” *วารสารวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยศิลปากร* 5, ฉ. 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2561): 124.

ไม่เคยมีการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดี โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สเตจ-2014 เพื่อแสดงสถิติที่ใช้สำหรับพรรณนาลักษณะประชากรด้วยค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าผลของการทดสอบสมมติฐานมีโอกาสเกิดขึ้นได้โดยบังเอิญ (P-Value)

การศึกษานี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ เลขที่ COA No.043/2564

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทย

1.5.2 ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาการนำเสนอพยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณา คดีของศาลไทย

2. ผลการศึกษาวิจัย

การศึกษาเรื่องปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทย มีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุการทำงานส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี จำนวน 115 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 51.11 รองลงมาคืออายุการทำงาน 2-10 ปี จำนวน 105 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 46.67 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เคยนำพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อประกอบการพิจารณาคดี จำนวน 223 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 99.11 เคยนำพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา จำนวน 104 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 46.22 เคยนำพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิจารณาคดีแพ่ง จำนวน 12 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 5.33 และเคยนำพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิจารณาทั้งคดีอาญา และคดีแพ่ง จำนวน 109 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 48.45¹³

2.2 ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีของศาลไทย

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดี ในศาลไทยตามความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดตามประเด็นปัญหาดังนี้

2.2.1 ความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่เกิดขึ้นและได้มา โดยมีขอบด้วยกฎหมาย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ เกิดขึ้น และได้มาโดยมีขอบด้วยกฎหมาย มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 60 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 26.91 และไม่มี น้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 163 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 73.09 ต่อประเด็นปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับคำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 3782/2564 พบว่าศาลวินิจฉัยว่าการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบต้องห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐาน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226¹⁴

¹³ วรวิทย์ ไซยตา, “ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2566), 68.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, 72.

2.2.2 ความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการได้มาของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่ปฏิบัติตามวิธีการขั้นตอนการตรวจเก็บ การครอบครองพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า การได้มาของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่ปฏิบัติตามวิธีการขั้นตอนการตรวจเก็บ การครอบครองพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 65 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 29.15 และไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 158 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 70.85¹⁵

2.2.3 ความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาความไม่เพียงพอของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดี พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ความไม่เพียงพอของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดี มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 113 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 50.67 และไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 110 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 49.33 ประเด็นปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3396/2528 พบว่า ศาลวินิจฉัยว่า การรับฟังความเห็นของผู้ชำนาญการพิเศษตามที่ทางโรงพยาบาลได้ทำการเจาะเลือดผู้เสียหายจำเลยและทารก เพื่อตรวจหากลุ่มเลือดแล้ว และระบุผลออกมาเมื่อผู้ตรวจคือผู้ชำนาญการนี้ และทำการตรวจถูกต้องตามหลักวิชาแพทย์แล้วมีการทำความเข้าใจผลการตรวจมาและมีพนักงานสอบสวนเบิกความรับรอง เอกสารย่อมเป็นหลักฐานเพียงพอให้รับฟังได้¹⁶

2.2.4 ความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่สัมพันธ์กับคดี พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่สัมพันธ์กับคดี มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 43 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 19.28 และไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 180 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 80.72 ประเด็นปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 620/2561 พบว่าศาลวินิจฉัยว่าวัตถุพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่สอดคล้องเชื่อมโยงเป็นลำดับ ทั้งมีรายละเอียดเอกสารจากหน่วยงานต่าง ๆ ลำดับเหตุการณ์ไว้ทุกขั้นตอนยากที่จะปรุงแต่งขึ้นได้ มีน้ำหนักในการรับฟัง¹⁷ และผลการศึกษาของศิริรัตน์ ชันแก้ว พบว่าการนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิสูจน์ความจริงในคดีเป็นที่ยอมรับในกระบวนการยุติธรรมรวมถึงในชั้นศาลซึ่งศาลรับฟังเป็นพยานหลักฐาน เพียงแต่พยานหลักฐานต้องเกี่ยวข้องกับคดีและสามารถนำสืบความผิดหรือความบริสุทธิ์หรือการกระทำของคู่ความในคดีได้¹⁸

2.2.5 ความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในด้านนั้น ๆ ยังไม่เป็นที่ยอมรับเป็นการทั่วไป (General Acceptance) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในด้านนั้น ๆ ยังไม่เป็นที่ยอมรับเป็นการทั่วไป (General Acceptance) มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 91 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 40.81 และไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 132 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 59.19 คิดเป็น ต่อประเด็นปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับคำพิพากษาศาลจังหวัดเกาะสมุย คดีหมายเลขแดงที่ 2459/2558 พบว่าศาลวินิจฉัยถึงความน่าเชื่อถือผลการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นที่ยอมรับตามหลักสากล ได้รับการรับรองระบบมาตรฐานไอเอสโอ (ISO) 17025 ส่งผลให้ผลการตรวจวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักรับฟังได้¹⁹

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, 75.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, 76.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, 79.

¹⁸ ศิริรัตน์ ชันแก้ว และวรัช วิชาวนิชย์, “การรับฟังและการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากคำพิพากษาศาลฎีกา,” 115.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, 83.

2.2.6 ในประเด็นความเห็นเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี หรือความเห็นทางวิชาการ (Technical or Academic) เกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีการอ้างอิงเป็นพยานยังไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ปฏิบัติงานทั่วไป พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า หลักการ ทฤษฎี หรือความเห็นทางวิชาการ (Technical or Academic) เกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีการอ้างอิงเป็นพยานยังไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ปฏิบัติงานทั่วไป มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 81 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 36.32 และ ไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 142 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 63.68²⁰

2.2.7 ในประเด็นความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการไม่เป็นไปตามขั้นตอนและมีอุปกรณ์ในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ไม่ได้มาตรฐานและไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า การดำเนินการไม่เป็นไปตามขั้นตอนและมีอุปกรณ์ในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ไม่ได้มาตรฐานและไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 27 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 12.11 และไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 196 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 87.89²¹ ประเด็นปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษา ปัญหาและสาเหตุที่มีส่วนทำให้เกิดการลดทอนความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ คือ ปัญหาด้านกระบวนการและการใช้เครื่องมือตรวจพิสูจน์ซึ่งต้องปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบระเบียบแผนที่ชัดเจน ถูกต้อง ตรวจสอบได้และสอดคล้องกับมาตรฐานสากลหากเกิดความไม่ชัดเจนหรือคลาดเคลื่อนจากเกณฑ์หรือมาตรฐานที่ยอมรับได้ จะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้²²

2.2.8 ในประเด็นความเห็นเกี่ยวกับการแปลค่าและรายงานผลการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาจากทฤษฎีหรือเทคนิคที่ไม่สามารถทดสอบได้ (Testable Theory of Technique) ไม่มีความสมเหตุสมผล ไม่มีข้อมูลอ้างอิงที่เพียงพอพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า การแปลค่าและรายงานผลการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาจากทฤษฎีหรือเทคนิคที่ไม่สามารถทดสอบได้ (Testable Theory of Technique) ไม่มีความสมเหตุสมผล ไม่มีข้อมูลอ้างอิงที่เพียงพอ มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 25 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 11.21 และไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 198 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 88.79²³

2.2.9 ในประเด็นความเห็นเกี่ยวกับผู้ตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่มีความน่าเชื่อถือ ขาดคุณสมบัติ และความไม่เป็นกลางของผู้ตรวจพิสูจน์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ผู้ตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่มีความน่าเชื่อถือ ขาดคุณสมบัติ และความไม่เป็นกลางของผู้ตรวจพิสูจน์ มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 26 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 11.66 และไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 197 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 88.34²⁴ ประเด็นปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษา ปัญหาและสาเหตุที่มีส่วนทำให้เกิดการลดทอนความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ คือ 1) ปัญหาด้านบุคลากรผู้ทำหน้าที่

²⁰ เรื่องเดียวกัน, 85.

²¹ เรื่องเดียวกัน, 86.

²² วราภรณ์ พรหมวิกร และคณะ, “ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการพัฒนาสำหรับประเทศไทย,” *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้* 12, ฉ. 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562): 168-180.

²³ เรื่องเดียวกัน, 89.

²⁴ เรื่องเดียวกัน, 92.

ตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ต้องเป็นผู้มีความรู้ทักษะความสามารถเฉพาะและประสบการณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน 2) สมรรถนะที่จำเป็นต่อการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และ 3) ผู้ตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อผลการตรวจพิสูจน์²⁵

2.2.10 ในประเด็นความเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวนหรือพยานผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลอ้างอิงที่ไม่เพียงพอ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าการนำเสนอพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวนหรือพยานผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลอ้างอิงที่ไม่เพียงพอ มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 83 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 37.22 และไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 140 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 62.78²⁶ สอดคล้องกับผลการศึกษา บุคลากรที่ใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ขาดความรู้ความสามารถในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์แล้วจะทำให้การใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่เต็มสมรรถนะส่งผลกระทบต่อคุณค่าของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวรภรณ์ พรหมวิกรและคณะพบว่า ปัญหาการนำเสนอพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในศาล สาเหตุที่พบคือการนำเสนอข้อเท็จจริงหรือข้อมูลคดีขาดความน่าเชื่อถือ ผู้นำเสนอขาดทักษะและความชำนาญ²⁷

2.2.11 ในประเด็นความเห็นเกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่สอดคล้องกับคำเบิกความของพยานหลักฐาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าการนำเสนอพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่สอดคล้องกับคำเบิกความของพยานหลักฐาน มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 142 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 63.68 และไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง จำนวน 81 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 36.32 ประเด็นปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษา ปัญหาของคำเบิกความพยานบุคคลคือเรื่องความจำเป็นการดำเนินคดีเนื่องจากกว่าจะถึงขั้นตอนการพิจารณาในศาลจะใช้ระยะเวลาอันยาวนานทำให้เกิดความผิดพลาดของผู้เห็นเหตุการณ์เป็นสาเหตุสำคัญของการตัดสินใจที่ผิดพลาดได้และพยานบุคคลยังมีทัศนคติและความเชื่อที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม ซึ่งแตกต่างกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีความมั่นคงและปราศจากอคติ ศาลต้องชั่งน้ำหนักระหว่างคำเบิกความของพยานบุคคลกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นการพิจารณาคดี²⁸

2.3 ความแตกต่างของความเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดี

จากผลการศึกษาความแตกต่างของความเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในการพิจารณาคดีที่มีน้ำหนักและไม่มีน้ำหนักในการรับฟังรายประเด็นปัญหา พบว่าประเด็นปัญหาที่ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 และ 11 มีความแตกต่างของความเห็นกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ในประเด็นที่ 3 มีความแตกต่างของความเห็นกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาความเห็นรวมทั้ง 11 ประเด็นปัญหาพบว่า มีความแตกต่างของความเห็นกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) รายละเอียดของข้อมูลตามตารางที่ 1

²⁵ เรื่องเดียวกัน, 168-180.

²⁶ เรื่องเดียวกัน, 99.

²⁷ เรื่องเดียวกัน, 168-180.

²⁸ เรื่องเดียวกัน, 103.

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละความเห็นปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดี (n=223)²⁹

ความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม	มีน้ำหนักในการรับฟัง	ไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
1. พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่เกิดขึ้น และได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย	60 (26.91)	163 (73.09)	<0.0001*
2. การได้มาของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ไม่ปฏิบัติตามวิธีการขั้นตอนการตรวจเก็บ การครอบครองพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ	65 (29.15)	158 (70.85)	<0.0001*
3. ความไม่เพียงพอของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดี	113 (50.67)	110 (49.33)	0.8410
4. พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่สัมพันธ์กับคดี	43 (19.28)	180 (80.72)	<0.0001*
5. พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในด้านนั้น ๆ ยังไม่เป็นที่ยอมรับเป็นการทั่วไป (General Acceptance)	91 (40.81)	132 (59.19)	0.0069*
6. หลักการ ทฤษฎี หรือความเห็นทางวิชาการ (Technical or Academic) เกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีการอ้างอิงเป็นพยานยังไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ปฏิบัติงานทั่วไป	81 (36.32)	142 (63.68)	0.0001*
7. การดำเนินการไม่เป็นไปตามขั้นตอนและมีอุปสรรคในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ไม่ได้มาตรฐานและไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป	27 (12.11)	196 (87.89)	<0.0001*
8. การแปลค่าและรายงานผลการตรวจพิสูจน์ พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาจากทฤษฎี หรือเทคนิคที่ไม่สามารถทดสอบได้ (Testable Theory of Technique) ไม่มีความสมเหตุสมผลไม่มีข้อมูลอ้างอิงที่เพียงพอ	25 (11.21)	198 (88.79)	<0.0001*
9. ผู้ตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ไม่มีความน่าเชื่อถือ ขาดคุณสมบัติ และความไม่เป็นกลางของผู้ตรวจพิสูจน์	26 (11.66)	197 (88.34)	<0.0001*
10. การนำเสนอพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวนหรือพยานผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลอ้างอิงที่ไม่เพียงพอ	83 (37.22)	140 (62.78)	0.0002*
11. พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่สอดคล้องกับคำเบิกความของพยานหลักฐาน	142 (63.68)	81 (36.32)	0.0001*

* มีนัยสำคัญทางสถิติ p-value < 0.05

²⁹ เรื่องเดียวกัน, 128.

3. สรุปผล และข้อเสนอแนะ

3.1 สรุปผล

จากผลการศึกษาเรื่องปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทย พบว่าปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทยมีปัจจัยลดทอนความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หลายประการ ผู้เขียนจึงได้เรียงลำดับตามความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ไม่มีน้ำหนักในการรับฟังมากที่สุดไปน้อยสุด จำนวน 11 ประเด็น สรุปผลการศึกษา ดังนี้

3.1.1 การแปลค่าและรายงานผลการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาจากทฤษฎีหรือเทคนิคที่ไม่สามารถทดสอบได้ (Testable Theory of Technique) ไม่มีความสมเหตุสมผล ไม่มีข้อมูลอ้างอิงที่เพียงพอ

3.1.2 ผู้ตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่มีความน่าเชื่อถือ ขาดคุณสมบัติ และความไม่เป็นกลางของผู้ตรวจพิสูจน์

3.1.3 การดำเนินการไม่เป็นไปตามขั้นตอนและมีอุปสรรคในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ไม่ได้มาตรฐานและไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

3.1.4 พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่สัมพันธ์กับคดี

3.1.5 พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่เกิดขึ้นและได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

3.1.6 การได้มาของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่ปฏิบัติตามวิธีการขั้นตอนการตรวจเก็บการครอบครองพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ

3.1.7 หลักการ ทฤษฎี หรือความเห็นทางวิชาการ (Technical or Academic) เกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีการอ้างอิงเป็นพยานยังไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ปฏิบัติงานทั่วไป

3.1.8 การนำเสนอพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวนหรือพยานผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลอ้างอิงที่ไม่เพียงพอ

3.1.9 พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในด้านอื่นๆ ยังไม่เป็นที่ยอมรับเป็นการทั่วไป

3.1.10 ความไม่เพียงพอของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดี

3.1.11 พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่สอดคล้องกับคำเบิกความของพยานหลักฐาน

ดังนั้นแล้ว เพื่อให้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ข้อเท็จจริง มีน้ำหนักในการรับฟังเป็นพยานในชั้นศาล พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ต้องมาจากทฤษฎีหรือเทคนิคที่สามารถทดสอบได้มีความสมเหตุสมผล มีข้อมูลอ้างอิงที่เพียงพอโดยใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ประกอบหรือโดยอาศัยทฤษฎีหรือเทคนิคที่ได้มาตรฐานและเป็นแนวทางที่ยอมรับเป็นสากล และพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ต้องเกี่ยวข้องกับประเด็นโดยตรงแห่งคดี มีความสัมพันธ์หรือสอดคล้องกับคดี รวมถึงพยานหลักฐาน

ทางนิติวิทยาศาสตร์ต้องเกิดขึ้นโดยชอบและได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ การนำเสนอพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวนหรือพยานผู้เชี่ยวชาญต้องมีข้อมูลอ้างอิงที่ครบถ้วนและเพียงพอ รวมถึงต้องมีความสอดคล้องกับคำเบิกความของพยานหลักฐานด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เข้าสู่ในชั้นศาลเป็นพยานหลักฐานที่มีคุณค่ามีน้ำหนักและรับฟังได้

3.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีในศาลไทย ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.2.1 การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ต้องมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปเป็นสากล อุปกรณ์เครื่องมือในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เห็นควรต้องมีความทันสมัย แม่นยำพิสูจน์ให้เห็นเป็นประจักษ์ การแปลค่าและรายงานผลการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาจากทฤษฎีหรือเทคนิคที่ใช้กันเป็นสากล และผู้ตรวจพิสูจน์ต้องมีความเป็นกลาง เป็นผู้มีความรู้ มีความน่าเชื่อถือและมีจรรยาบรรณในหลักวิชาชีพ

3.2.2 เห็นควรให้มีการศึกษาถึงหลักเกณฑ์การนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในคดี เพื่อให้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เข้าสู่ในชั้นการพิจารณาคดีของศาล เป็นพยานที่มีคุณค่าและรับฟังได้

3.2.3 เห็นควรให้ผู้เชี่ยวชาญที่มาเบิกความในชั้นพิจารณาคดีต้องมีความรู้ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อให้การนำเสนอพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่มีข้อสงสัย

References

- E., O'Brien, Daeid N. Nic, and Black S. "Science in the Court: Pitfall, Challenges and Solution." Last modified May 11, 2015. Accessed January 19, 2023. <https://www.royalsocietypublishing.org/doi/pdf./10.1098/rstb.2015.0062/>
- Office of the Judiciary. *The Development of Forensic Evidence Adhesion Guidelines to Prove the Truth of the Case* (Research Report). Bangkok: Dhurakij Pundit University, 2016. [In Thai]
- Saranya Attayanupong. "The Use of Forensic Evidence from Supreme Court Judgments in Considering Offenses Relating to Counterfeiting and Converting: Offenses Relating to Money and Documents." *Journal of Criminology and Forensic Science Royal Police Cadet Academy* 6, no. 1 (January-June 2020): 115. [In Thai]
- Saranyapat Siangsoong, and Kamol Supreeyasunthorn. "Forensic Evidence Hearing in Thailand's Criminal Case: A Case Study of Biological Evidence Based on the Supreme Court Judgment." Kasetart University Academic Conference, Bangkok, February 3-6, 2015. [In Thai]

Sarat Luandee, and Sarit Sueppongsiri. “The Use of Forensic Science Evidence in the Trial of Bodily and Life Offenses.” *Journal of Science and Technology, Silpakorn University* 5, no. 1 (January-February 2018): 124. [In Thai]

Sirinrat Khankaew, and Waratatch Wichuwanich. “Hearing and Weighing of Forensic Evidence from the Supreme Court Judgment.” *Journal of Criminology and Forensic Science Royal Police Cadet Academy* 8, no. 2 (July-December 2022): 76. [In Thai]

Waraporn Phomvikorn, Suthida Suwanrangsi, Kraisorn Amawat, Soontree Buchitchon, and Namthae Meebunsamwang. “The Credibility of Forensic Evidence, Problems, Causes, and Developmental Approaches for Thailand.” *Journal Southern Technology* 12, no. 2 (July–December 2019): 168-180. [In Thai]

